

Ami nincs, az nem jelenti azt, hogy nem is lehet

A fenti mottó jellemzi a Miklós családot, amely hat éve kezdett el kivit termesztani Becsehelyen. A siker úgy tűnik, nem marad el, erre pedig a kormányzat is felfigyelt és elképzelhető, hogy hamarosan a támogatott növények közé kerülhet a magyar kivi is. A részletekről apát és fiát kérdeztük.

Mintegy hét éve jelent meg egy tatabányai család a Zala megyei, horvát határ közelében lévő Becsehelyen, hogy felvásárolják a helyiek és az önkormányzat tulajdonában lévő földeket. Az ötlet egyszerűnek hangzott: több hektáron fognak kivit termesztani, annyit, hogy abból megéljenek. Ez elsősre meglepőnek tűnhet, ám valójában nem az.

„Sokáig kutattam, míg végül megtaláltam ezt a területet, ami minden szempontból alkalmas a kivi termesztésére: a talaj nem fertőzött, mivel évek óta nem művelték, így nem került bele műtrágya és növényvédő szer, a magyar átlagnál több a csapadék, magasabb a hőmérséklet és a szél is kevésbé fúj errefelé. Ráadásul több, a határ túloldalán, ám a közelben lévő meteorológiai állomás elmúlt 50 évének adatait elemezve kiderült, hogy rengeteg a napsütés, míg télen sosincs olyan hideg (mínusz 20 fok), ami megárthatna a növénynek” – mesélte az ötletgazda, a fiatalabb Miklós Ákos Márton. És miért pont kivi? Számtalan növényfajtának – például fügének, gránátalmának - utánanézett, ám végül úgy találta, hogy a kivit lehet a legjövedelmezőbbben termesztani, ráadásul jól bírja a szállítást is.

Nem a semmiből

„A fiam kicsi gyerekként is arról álmodott, hogy legyen egy háza egy szép ültetvény közepén és abban éljen” – mesélte az apa Miklós Ákos, aki elárulta azt is, hogy a kivi sem volt ismeretlen a számára, mivel a tatabányai családi ház kertjében már 1993 óta állt néhány tő. „A számla azóta is megvan, ahogy a növények is. Igaz, ez inkább csak dísz, a termése közel sem olyan mutatós, mint a becsehelyi” – tette hozzá.

Miklós Ákos szerint az is ebbe az irányba terelte a fiát, hogy annak gyerekkorában rengeteget utazott a család és közben több olyan növényrel is találkozott, amik itthon nem voltak honosak. „Ekkor már felmerült bennem, hogy ezeket a növényeket miért ne lehetne itthon is termesztani” – vette át a szót Miklós Ákos Márton, aki először autodidakta módon képezte magát, majd 2011-ben a családi karácsonykor előállt a nagy ötlettel: legyen saját kivifarmjuk.

Ekkor már mintegy 3 ezer négyzetméternyi földet vásárolt magának az addigi megtakarításaiból „Akkoriban nagyon olcsó volt földet venni, mivel a helyiek jellemzően felhagyták a művelést. Ma már, főként miattunk, ez nem így van.” – mesélte az ötletgazda.

A család pedig hamar beállt a projekt mögé, így összesen négymillió forintból hat hektárnyi területet vásároltak maguknak. „A 3 ezer négyzetméter túl kicsi terület, gazdaságilag nem megfelelő. Például fűnyíró ugyanúgy kell, bármekkora területet veszünk, ahogy öntözni, trágyázni és a vízellátást biztosítani is.” – magyarázta az apa, miért szállt be a család maga is a projektbe anyagilag.

A végül megvásárolt hat hektárból 3,7 hektáron 2012 óta folyik ma is a kivi termesztése, ám a kezdet nem volt ennyire egyszerű, még ha a helyi önkormányzat minden támogatást meg is adott, a polgármester például ott volt az első tő elültetésénél. „Meglepő volt, hogy kivit akarnak nagyüzemi módon telepíteni, még akkor is, ha a kivit a környéken nemcsak áruházláncból ismerte a lakosság, hiszen néhol a kertekben megtalálható volt pár tő.” – emlékezett vissza Németh Géza, Becsehely polgármestere. Szerinte a farm több pozitívumot is hozott a településnek, így például feltárta a lehetőséget és klimatikus adottságokat, amiket a helyiek nem ismertek fel addig. „Mi itt élünk, őseink itt éltek évszázadok óta, természetes volt mindez. Kívülről jövő embernek kell lenni, hogy feltárja valaki a térség értékeit és meglássa azokat a lehetőségeket, amik mellett mi könnyedén elmegyünk”

A tanulópenz

A család nemcsak elméletben készült fel a termesztésre, hanem üzleti tervet is készítettek: boltból vásároltak kivit, hogy mekkora a mérete, tömege, kiszámolták, hogy egy ládába hány darab fér, ebből mennyit lehet egy kamionra rakni. Erre szükség is volt, hiszen korábban több próbálkozás is volt Magyarországon a kivi termesztésére, ám ezek közül mind bebukott. Ákos Márton szerint kétszer túl hideg fekvésű területen próbálták meg, egyszer pedig a helyi kertészek is elismerték, hogy ők hibáztak többszörösen is, például azzal, hogy meszes talajon álltak neki a termesztésnek.

„A beruházás során igyekeztünk a legegyszerűbb, legspórolósabb megoldásokat megtalálni. Mivel a kivi kúszónövény, ezért támbereendezés kell neki. Ezt akácfából csináltuk, ami nem egy olasz /csúcs/ültetvényminőség, de ha valami baj van, akkor a veszteség is csak tizedannyi” – magyarázza Miklós Ákos Márton. A kezdetben azonban nemcsak a költségekkel volt gond, hanem magával a földdel is. „Dzsumbujos volt, tele akáccal, csipkebogyóval. Végül egy helyi vállalkozó a faanyagért letisztíttatta, majd következhetett a tereprendezés, az ültetés.”

Végül azonban így sem tudták elkerülni a gyerekbetegségeket: a növények nevelése nem volt megfelelő, ahogy a tápanyag visszapótlása sem, ráadásul szakszerűtlenül volt öntözve az ültetvény. „Nem ismertük még annyira a talajt, ami az átlagosnál sokkal kötöttebb, így a sok víztől összetömörödik és levegőtlené válik.” Ennek következtében az ültetvény növényeinek 13 százaléka kipusztult, a többit vissza kellett metszeni, mivel a gyökér is sok helyen rothadni kezdett.

Az első siker

A termés azonban így is bőséges lett, amit egy ismerős közvetítésének köszönhetően végül az első termő évben a nagybani piacon értékesítettek. „Az ember beszélget a helyiekkel, informálódik. Ennek köszönhetően derült ki, hogy volt a faluban egy termelő, aki feketeszedret termesztett. Ők jártak fel a nagybanira, és megkerestük az ajánlott kereskedőt. Először húzta a száját a kivire, de eljött, megnézte és megtetszett neki. Ekkorra már csináltunk címkét, dobozokat, azokat vitte el és adta el. Egészen minimális jutalékot kért csak, hiszen már szerelemből, elhivatottságból csinálta.” – mesélte Miklós Ákos.

A következő évben azonban már egyszerűbb dolguk volt, hiszen az ültetvénynek hamar híre ment és az egész termést felvásárolta egy profi nagykereskedőn keresztül a Metro. „Örültünk neki nagyon, mert akkor már közel másfél tonnányi kivi termett, épp azon gondolkodtunk, hogyan fogjuk ezt elszállítani a nagybanira. Azóta is a Metro viszi minden évben az összes kivit, nem mondom, hogy jobb áron, de ha minden költséget, például a szállítást is nézzük, akkor nagyjából ugyanott állunk. Ráadásul ez biztos piac, hiszen az általunk termelt mennyiségnek a többszörösét is fel tudnák vásárolni, miközben a családnak is sok erőforrása fel tud szabadulni.” – mondta Miklós Ákos, majd hozzátette: a mostani termést is elvitték. Sajnos az idei év áprilisában egy igen ritka légköri helyzet megtréfált bennünket: a virágrügyek 50-60 százalékát elvitte egy magasléghőmérsékletű szél. „Százévente egyszer-kétszer fordul elő ekkora hideg, oltári pech.”

Kitörési lehetőség?

Bár a termés évről-évre gyarapszik, ahogy a minőség is egyre jobb, a becsehelyi kivifarm még nem hozta vissza a befektetett pénzt. Ez ugyanakkor nem lepte meg a Miklós családot, amely alapból 8-10 éves megtérüléssel számolt. „Egy jól gondozott kivifarmon akár 20-40 tonna termés is lehet hektáronként. Mi idén összesen számolunk összesen 30-40 tonnával, ami nagyjából a fele annak, amit el lehet érni és amit reményeink szerint 2-3 éven belül el is érünk.” – magyarázta Miklós Ákos Márton.

A számítások szerint Magyarországon mintegy 200 hektár termését könnyedén el lehetne adni, ennyi ugyanis fedezné a hazai fogyasztást. Ők azonban már nem akarnak „kiviben” terjeszkedni, mint mondták, akkor már munkásokat kellene felvenni, megint földet kellene vásárolni „egyáltalában nem lenne benne annyi öröm”. Ehelyett inkább a kiviültetvény automatizálásán gondolkodnak, hogy minél kevesebb dolguk legyen vele. „Ez már nem vészes összeg, a terveink megvannak.

Azt azonban tudnák támogatni, hogy a környékeliek belevágjanak a kivitermesztésbe, a szükséges gazdaságossági számítást is közkinccsé tették a kertészszakma számára. Ezt támogatná egyébként a helyi önkormányzat is, hiszen gazdasági bevételt a kivifarm egyelőre nem hozott a településnek a polgármester szerint. „Az érdeklődők száma viszont láthatóan megugrott a község iránt. Sokan jönnek akár az ország másik végéből is, nem egy embert én magam igazítottam útba. Éppen ezért azon gondolkodik az önkormányzat, hogy az ültetvény szomszédságában egy turisztikai létesítményt hozna létre. Ugyanakkor azt is be kell látni, hogy minden csoda három napig tart, ha máshol is lesz az országban kiviültetvény, akkor Becsehely veszíteni fog a vonzerejéből.” – emelte ki Németh Géza, aki szerint igazán jót akkor tudna tenni a településnek a kivifarm, ha lennének még olyan személyek, akik a Miklós család segítségével ugyancsak telepítenének legalább egy-két hektárt, „Mi mindenkit biztatunk, hogy ültessenek kivit. Ismeretségi körben már vannak, akik követik a példát, ők 10-15 hektárt terveznek ültetni, ebből jelenleg hat hektár a biztos. Ez azonban még mindig csak csepp a tengerben” – vélte Miklós Ákos, aki szerint az áttörés a kormányzatból jöhet. A tavaly októberi szüretet ugyanis meglátogatta a térség országgyűlési képviselője, Cseresnyés Péter, aki egyben az NGM munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkára. A politikus akkor az MTI tudósítása szerint kijelentette, hogy „az országosan is egyedülálló kiviültetvény is azt mutatja, hogy az elhagyott szőlőültetvények és zártkerti ingatlanok újrahaznosításához a kivit is sikerrel alkalmazhatják. Küzdünk azért, hogy támogatható telepítésű növény legyen a kivi.”

Miklós Ákos szerint többször is megkeresték őket, így bízik benne, hogy akár már jövőre felkerül a támogatott gyümölcsök közé. Erre nagy szükség is lenne, hiszen szerinte a magyar gazdák többsége csak akkor mer belevágni egy ilyen projektbe, ha ahhoz kap állami támogatást is.

A család szerint a program sikeréhez az kellene, hogy legalább 6-10 millió forintos támogatás járjon hektáronként. Ez az összeg azonban csak akkor elegendő, ha egy gyümölcstermesztő vált kultúrát, azaz megvan például a traktorja, földje és egyéb eszközei. Ugyanakkor a bevétel sem kevés, egy hektáron az ötödik évben már lehet 20 tonna kivit termelni, ami akár hatmillió forintos bevételt is jelenthet. „Egészen optimista vagyok a támogatás miatt, amiatt azonban kevésbé, hogy egy ilyen váltást a szakma hogyan fog tudni megemészteni. Sokan fogják valószínűleg azt mondani, hogy a szőlő eddig működött, a kivivel túl sok macera lenne. Ameddig a gondolkodáson nem változtatunk, addig ne várjunk áttörést, pedig pár száz hektárnyi kivi termesztésével akár exportálni is lehetne a gyümölcsöt, aminek már nemzetgazdasági haszna is lenne” – vélte Miklós Ákos.

Keretes:

A kivin túl is van élet

Amint említettük a család hat hektárt vásárolt Becsehely környékén, ám ebből csak 3,7 hektáron folyik a kivi termesztése. A többin Miklós Ákos Márton kísérletezik: van több mint 200 fügefája, 300 darab datolyaszilva, 30-40 gránátalma, indián banán kínai datolya /jujuba/, minikivi, fijo, és egyéb egzotikus gyümölcsök. „Ez eddig inkább csak hobbi, aztán meglátjuk mi lesz belőle. Elképzelhető, hogy ki tudunk választani olyan fajtákat, amik nemcsak megteremnek Magyarországon, hanem kiállják a piac próbáját is, így el lehet őket adni. Nemrég Dél-Amerikában voltam például, ahol egy uruguayi partnerem ültetvényét látogattam meg, ahol többek közt gránátalma, füge, csemegeszlő és datolyaszilva is terem. A termesztési környezet hasonlít a magyarhoz, például a termesztett

fügefajták ugyanazok amiket én is perspektivikusnak hiszek, így hasznos tapasztalatokat lehet szerezni.”

Esetleg ebbe az irányba is elindulhatunk. Van több termő jujuba /kinai datolya/ fánk is, gondolkodunk azon, hogy a nálunk lakó-élő kínaiaknak értékesítsenék a termését.

Az újabb kihivásként az újabb különleges gyümölcsök termesztetősége érdekel.